

Юри Юнаков и Ромски ритми в Минеаполис

Оркестъра:

Юри Юнаков - Саксофон, ръководител.
Ерхан (Рамбо) Умер - йоника и вокал, свиря с Юри от много години, живее в Ню Йорк. Македонец..

Румен (Сали) Шопов - ударни инструменти, плюс тъпан. Свири с Юри от 1981-82 година. Запознават се на една сватба. За да свири с Юри, Румен отказва друго турне, за което вече се е бил цанил.

Сал Мамудоски - кларинет. 19-годишен, роден в САЩ. Ученик на Юри.

Залата се оказва тясна за танците на многоцветната публика. Недо чакали и края на първото изпълнение, някои вече бяха на крака. Виртуозните соли на Юри и неговото деветнадесет годишно протеже, роденият в САЩ ром Сал Мамудоски, се виеха неукротимо в залата на театъра. Румен (Сали) Шопов беше неуморно барабаните, а Ерхан (Рамбо) Умер нажежаваше до червено клавишите на йониката. Беше повече от горещо - циганско лято. Към края на почти двучасовия концерт нямаше сигнал човек. Само връхните дрехи, samotни по столовете, припомняха за мразовитата нощ.

Концертът, предпоследният от двумесечното турне на оркестъра в САЩ, е продуциран от Сани Рифати, директор на Voice of Roma (Глас на Ромите), с цел да запознае американската публика с ромската музика и култура. Това е поредното такова турне в САЩ на оркестъра на Юри. Предните концерти са били с участието на Иво Папазов (Ибряма), който този път се отказал в последния момент под претекст, че имал здравословни проблеми. Но Юри е намерил достоен заместник на Ибряма - Сал Мамудоски. Сал е ученик на Юри. От пет годишен е с кларинета. Според Юри, след една, две години, Сал ще настигне, че и задмине всички кларинетисти.

Полуразкрячен, с притворени очи, вдигнал саксофона нависоко, Юри скачаше от едно соло в друго. Току се наведе към Сал, подхвърли му мотив, а той му отговоря със същото и винаги малко отгоре. Сякаш не е очак-

вал възрастта на младостта, Юри изсвирва друг мотив, по-дълъг, по-комплексен, а Сал без дори да потръпне, го повтаря и пак прибавя своето. В това време се намесва и йониката на Ерхан и се започва една надпревара, която кара публиката мигновено да избухне в ръкопляскания и виковете на възхищение.

Не свиреха, а си говореха с инструментите на сцената.

На почивката почухах на вратата на музикантите. Не чул отговор, плахо отворих вратата: "Господин Юнаков...", не успях да си свърша изречението, защото вече бях радушно поканен. "Влез, моето момче, не се притеснявай," ми извика Юри с широка усмивка и ми предложи стола до него. Докато се представях, Юри помоли Сал да донесе нещо за пиене от хладилника. Отказах колатата, но тя все пак бе сложена на осеяната с кутии от цигари маса пред мен. Оказа се, че Юри не знае за "Дром громендар", но очите му се отвориха усмихнато като чу, че ще дава интервю за ромски вестник. Още повече се зарадва като разбра, че и аз съм Ром. В това време и Умер, който беше седнал от другата ми страна, гочу за произхода ми и избухна на македонски: "Па така кажи, бре!" Разбрахме се с Юри да поговорим след концерта и ги оставих да почиват. Няколко парчета след почивката си чувам името от сцената: "И сега един специален поздрав за Стоян, за един ром от България, който учи в Минеаполис." По-специален от това, здраве му кажи. Поздравен от най-

известния български саксофонист в света. Музиката ме изпълва догоре и се впускам на импровизирания тансинг.

Както името на групата подсказва, музиката беше сватбена - напътсвана с мотиви от всички краища на света - арабски, индийски, гръцки, български и, разбира се, най-вече ромски. "Сватбената музика, с разноообразието си, е по-лека за ухото, най-близка до хората," твърди Юри и допълва, че ако свирият само ключек или концертна музика, публиката би се отегчила. И наистина публиката откликваше на всяка песен. И хоро се игра, и сиртаки, и ключек, и, както често се получава с хора, които не са расли с ромска музика, нестандартни танци, изразяващи се в хаотични, почти неадекватни движения. Всички танцуваха, кой както може, опиянени от изумително бързите, несравними в силата и бог атството си импровизации на оркестъ-

ра.

Колко са 90 минути с Юри и оркестъра му. Деветдесетте минути, предвидени за концерта, не стигнаха. Публиката поиска още, и без много да му мислят, като добри

ромски музиканти, които трудно казват "не" на свирене, групата изкара още няколко парчета, между които беше и композиция от известни ромски ключеци, включително класическия вече "Камъ-

ните пагат" и наскоро нашумелия "Лаки..., Лаки бари...Лакъ баръ...".

"А бе, к'во разбират от текст американците," казва с македонския си акцент и усмивка Ерхан, който е и вокалист на групата. "Важното е да им е кеф, а ти ги виждаш как се радват на нашата музика. Където и да сме отишли, все така е - Веселба."

Концертът приключи с парче, което Румен, обявил като писано в знак на благодарност към Юри, който всички от групата определят като бащина фигура, човек който не само им е помагал в музикалното им развитие, но и в живота. Парчето се казваше "Баба Thank You" (Благодарим ти, Тате - от турско-английски). А публиката благодари на оркестъра с дълги, бурни ръкопляскания за заразителната, истинска, жива музика.

След втората риза. След концерта, в музикантската стая: четиримата вече са успели да сменят изпотените ризи и сега са запалили по цигара около масата. Дишат балкански въздух, ми казва Румен шеговито и опъва силно от цигарата. Докато се настанявам до Юри, хора започват да влизат с шумни поздравления и желания за автографи. Вниманието е насочено главно към Юри, който радушно посреща всички. Английският му го възпира от време на време да изкаже благодарностите си, но компенсира с много, искрени усмивки и прегръдки. След двайсетина минути трафика в стаята намалява и Юри ме подканва: "Питай сега."

Откъде си родом? От Хасково, в семейство на музиканти съм роден.

Както повечето ромски музиканти и Юри се е учил да свири въщи, от баща си, от дядо си и от по-големия си брат. Баща му Данчо е бил прочут кларинетист в цяла Южна България. Брат му Ахмет Юнаков също е известен кларинетист. Юри ми казва да запиша и българското име на брат му Андрей: "Ама го сложи в кавички." (Ще ми се да го попитам за смяната на името му, за чувствата,

